

Ennek a számnak az ára 4000 korona.

Negyvenhatodik évfolyam.

20. szám.

Debrecen, 1926 május 15.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

A „régí“ és az „új“ munkások.

Makkai Sándornak, az új erdélyi püspöknek ezt a pompás iránycikkét több okból közöljük. Be akarjuk mutatni olvasóinknak őt és elveit s erre nem találhatunk megannyi értékesnél-értékesebb írása között sem, alkalmasabb tükröt. Ismertetés helyett ennek a jellegzetes szemelvénynek a közlésével akarjuk a figyelmet nyomatékosan felhívni az ő legújabb (Losoncon, a Kultura kiadásában megjelent s a budapesti Bethlen-könyvkereskedés bizománya útján mindenütt kapható) „Aratás“ című gyűjteményes kötetére, amely eddig még kötetbe nem foglalt apróbb írásműveiből ad egy gyönyörűséges, kis kévét. Továbbá meg akarjuk éreztetni olvasóinkkal a lelkét annak az ígéretes, áldott református egyházi ébredésnek, amely ma a magyar Erdély lelki jövőjének legnagyobb reménye s amelynek hivatott vezére (amint már régebb idő óta egyik főtenyezője emberi részről) éppen Makkai Sándor. Végül pedig — igen nagyon szeretnők, hogyha ennek a cikknek kristálykemény és kristálytisza elvi vonalvezetését a *gránicon inneni magyar kálvinistaság* s elsősorban annak szellemi vezetői, pásztorai, világi férfiai is a legmesszebbmenően alkalmazzák — saját magukra!

R. I.

A mi egyházunk nagy baja abban van, hogy nem eléggé tudja és éli azt, hogy ő egyház, a Krisztusban való élet lelki és szellemi orgánuma s hogy mint jogi, adminisztrációs és kulturális intézmény, e vonásainak túlzott érvényesítése miatt saját igazi lényegét önmagában és munkásaiban háttérbe szorította. Az új élet jelszava tehát nagyon mélyen és homolyan értelmezve, így hangzik: „*az egyház — egyház!*“

Most már értsük meg jól, hogy a jelszó helyes, vagy nem helyes értelmezése két táborra osztja az egyház munkásait s e két táborot jelöltük a címben „*regi*“ és „*új*“ munkások nevével. Minden félreértés kikerülése végett jelentsük ki azt, hogy e két tábor nem szükségképpen az *életkor* választja el egymástól s „*regiek*“ lehetnek a fiatalok között is épúgy, mint „*új*“-ak az öregek között. Itt életkorra való tekintet nélkül bizonyos *lelkületi* és *szellemi* különbség, két „*mentalitás*“ kerül szembe egymással s mindkettő egyformán

jóakarátú és őszinte lehet, — azonban az új viszonylatok között mégis csak az egyik lehet alkalmas az egyházi élet vezetésére és mozgatására.

A „*regiek*“ mentalitását a következő vonások jellemzik: Teljesen hozzá vannak tapadva az egyháznak ahhoz a fogalmához és formájához, ahogy az a világváltozás előtt egy nemzeti és állami élet kereteiben és oltalma alatt élt. Gondolkozásuk bázisa egy olyan *intézményes egyház*, amely hagyományos és törvényesen elismert, *ösi alkotmánya, törvényei, szervezete, hatóságai, közigazgatási és fegyelmi faktorai, kényszerű adórendszere, iskolái és államsegélyei* által élt, vagy látszott élni, elsősorban, mint egy nemzeti élet jogi és kulturális tényezője. E mentalitást szükségképpen jellemzik a betűkbe és falakba vetett bizalom, az eddigi életmódokon kívül mást nemcsak nem kívánó, de elképzelni sem tudó ragaszkodás a régihez, az egyének lelke helyett csak a tömeget látó és kezelő (vagy *nem* kezelő) magatartás, a speciálisan egyházi munkákra: a gyermekek, ifjúság lelki gondozására és vallásos nevelésére, az építő igehirdetésre, a személyes pásztorációra és a szabadszervezetű szeretetmunkásságra, továbbá az ének és az imádság erőteljes használására, a Bibliával való komoly foglalkozásra, a vallásos építő irodalomra, a kultuszközösség építő erejére stb. kevesebb figyelem és főképpen *bizalom* helyezés, az adminisztrációs és világi kulturális tevékenységekkel szemben; a hívek személyes áldozatkészségének fejlesztése helyett az azt feleslegesítő, vagyoni alapok és külső segélyek biztosítása; a papi munkának *hivatalnoki* jellegét kidomborító magatartás és a híveknek a gazdasági, jogi, politikai, társadalmi viszonylatok közt való támogatása. — E mentalitás — a legkomolyabb és legőszintébb formáiban — egy *racionalista* örökség az egyházban s lelke mélyén sokkal több az értelmi kultúrába, a józan erkölcsiség erejében és a nemzeti, faji értékbe vetett, mint az élő Istenbe, a Jézus Krisztussal való lelki közösség alapján helyezett hit és bizalom. E szellem egének két, legtündöklőbb csillaga: a nemzeti érzés és a világi műveltség szeretete, az egyházat tehát, mint nemzetfenntartó és műveltséget adó tényezőt becsüli és szolgálja s szent és sérthetetlen eszménye a *tanító*

egyház. Csak magától értetődik, hogy a *lelkipásztorban* is csak *e tanítói* értéket becsüli s ha a szoros értelemben vett lelkipásztori munka bármely vonatkozásában túllépi a tanítói munkát, érzékellenül halad el mellette, illetve szükségtelennek tartja azt. Meggyőződése szerint az egyház jövője és élete nem annyira *lelkipásztorainak* személyes és tevékeny, vallásos életén és munkáin, mint inkább az iskolákon és a tanítók *kulturális* munkáján fordul meg. Ha iskola nem lenne, nem lenne egyház, mert az egyháznak *egyetlen* létmódja az iskola s a Szentléleknek csak ez az egy útja-módja van arra, hogy népünket megtartsa. Ha e típus tagjaiban él is törekvés belmissziói lelkület és munkák iránt, azt is *intézményesen*, mintegy vezényszóra és hivatalosan gondolják megvalósíthatni a meglevő keretek közt és azok statisztikai felhasználásával. A mély és rendszeres, keresztyén személyes élet hiányában, amely a családon át a gyülekezet egészét áthatná, a fogyatékos hit és kételkedő bizalmatlanság a Szentlélekkel szemben azt eredményezi, hogy jelenleg *csak* romokat és sebeket látnak, egyoldaluan sérelmi politikát folytatnak. Amit látnak és láttatni kívánnak, az csupán a múltak összetört dűledéke, amelyet varázsszóra szeretnének felépülve látni, nem nagyon vetve számot semmi reális körülménnyel és lehetőséggel. Makacskodásukban sehol és senkiben nem hajlandók semmi jót látni, minden életjel és munkácsira, amely félénken felüti a fejét a romok alól, sérelem, amely kicsinyíteni akarja a romlás képét és merészkedik más lehetőségeiről is álmodozni az életnek, mint amit e mentalitás megenged. Nagyon szomorúan, reménytelenül állanak a jövővel és az egyház munkásaival szemben. Annál szomorubbán, minél becsületesebbek.

Az „új” szellem ezzel szemben a következő jellemvonásokat mutatja: Mindenekelőtt ez az új szellem *van*, ébred és él, noha nem akarják meglátni. Lelkipásztorokban, tanítóknak, tanároknak, az egyház világi vezetőiben, híveiben egyaránt mind szélesebb rétegekben ébred a „rég” szellemmel való ellentétének és létjogának tudatára. Siesünk megállapítani, hogy az új szellem nem forradalmi szellem, s ha ellentétbe kerül a régivel, annak csupán a régi makacssága, idegenkedése, ellenséges magatartása és elnyomást célzó lekicsinylése az oka. Nem kell azt hinni, hogy az új szellem ellensége a múltnak. Tradíciója szálait a történelmi kálvinizmuson át az evangéliumig viszi vissza és *épen* oda viszi vissza. Nem kell azt hinni, hogy az új szellem nem ragaszkodik az egyház ősi alkotmányához, intézményeihez és iskoláihoz s hogy neki nem fájnak a romlások, veszteségek és sebek az egyház testén. De az új szellem onnan indul ki, hogy a sebek egyoldalú, tétlen mutogatása, a folytonos és kizárólagos jajgatás, a semmi más lehetőséget még gondolatban sem tűrő makacskodás a régi keretek mellett: ez *akadály* az életnek, mint az összedőlt torony az alóla zsendülő csiráknak. Az újakat az jellemzi, hogy erősebb, sőt győzhetetlen fundamentumra akarják helyezni az egyház jövőjét s azt hiszik,

hogy az egyház nem ott van, ahol a pecsét-nyomója, az akta számai, a levéltárai, a hivatalai, a hatalmasságai és falai látszanak, hanem mindezek ott lesznek új formákban is, ha kell, ahol *a lélek lesz*, ahol a vallás, a Krisztus maga lesz. Értsük meg a következő igazságot: ahol a zsoltáraink tele szívekből zengenek, ahol a lelkek imádkoznak, ahol összetörnek a bűn alatt és újjászületnek a kegyelem karjain a hit által, ahol a Biblia mindennapi lelki táplálék, ahol élő ígét hirdetnek és étellel termik meg gyümölcseit, ahol Krisztus evangéliumát plántálják gyermekek és ifjak szívébe s ahol lelki orvost keresnek és találnak a beteg lelkek s ahol a szeretet munkálkodik: ott van az Egyház a maga egész isteni és történelmi erejében és hatalmával; ott van a találékony Egyház, amelynek mindig van még legalább egy új ösvénykéje, amelyen a lelkekbe érkeznek s amelyen a lelkek az Istenhez érkeznek. Az élő, a lelki egyház útjait és módjait kell megtalálni és ezeken az utakon hinni kell, hogy fogékony lelkekre és csodákra találunk, hiszen az ügy az Istené! És hinni kell a lélek intézmény- és világteremtő erejében! A mi egyházunknak egy nagy feladata van: levetkezni intézményes gögjét, merevségét, tunyaságát és hitetlenségét. Nem szabad elfelednünk, hogy mi nem a láthatókra, hanem a láthatatlanokra, nem az ideigvalókra, hanem az örökkévalókra nézünk és se a munkánkat, se a munkánk sikerét nem szabad látszatokkal mérnünk. A mi dolgunk a munka, és Istené a növekedés megadása.

Elnézem a mi egyházi hatóságaink, adminisztrációink, egyházipolitikánk, tanácskozásaink, egész hivatalos ügykezelésünk munkájának tulnyomó nagy részét s megdöbbenve kiáltok fel rá: hát lehetséges, hogy egy egyház munkásai ily kevéssé higgyenek az Istenben és a Krisztus lelkének hatalmában s ily balgatagon bizzanak önmaguk emberi bölcsességében és emberi intézményeik betüiben és köveiben? Hát még nem értették volna meg azt, hogy Krisztus Urunk világosan megítélte őket, mondván: Hadd temessék el a halottak az ő halottaikat, te pedig kövess engem! Nem akarnak újjá lenni, élni, munkálni? Nem akarják elhinni, hogy az egyházban csak a *lélek és az Isten* valóság és minden ebből következik?

Tolmácsolják e sorok az „új”-ak üzenetét a „régiek”-hez:

Ti, romokhoz és sebekhez tapadt lelkek: a romokat és sebeket *csak* az Isten építheti meg és gyógyíthatja be, ha akarja. Mi is fájjaljuk őket, de mi élni akarunk, mi emberi eszközei akarunk lenni az élettámasztó Istennek. Mi látjuk a lelki élet csiráit, amelyeket Isten emberi erők által akar plántáltatni és öntöztetni. Ti nem láttok semmit? Ti önzően csak a tetteket akarjátok látni és láttatni? Ime látószögünk, álláspontunk, akaratunk végzetesen távolodik el és kerül szembe egymással. Ti talán egy időre akadályai lehettek az életnek, amit mi ébresztgetünk s ami, szerintetek, nem fontos. De vigyázzatok! Ezzel teherré is lehettek a jövődő felett és ítéletet vontok magatokra. Az óra ütött.

Velünk-e, vagy ellenünk? Úgy érezzük az idő tragikus — rcátok nézve! Vigyázzatok! Most még a szeretet szől hozzátok! Még ajtója lehettek a kegyelemnek, amely megnyílik e népnek. De ha nem, akkor berozsdásodott zárjai lesztek, balgatagon útjába állván az életnek. És ebben az esetben le fogtok törni, megfogtok semmisülni s rajtatok marad a büntéher, hogy ideiglenesen gátja lettetek az életnek és késleltettétek a Krisztus diadalát az egyházban. Ne felejtsetek el a régiék elmúltak, ime újjá lett minden!

Egyház

A lelkészválasztás reformja.

Írta s a felsőszabolcsi egyházmegye Lelkész-egyesületének gyűlésén előadta: Porzsolt Ferenc tiszászentmártoni lelkész.

(Folytatás és vége.)

A 13. §-ban a második bekezdésről az átmenet a harmadik bekezdésre nem eléggé szabatos és logikus. Az első bekezdésben ugyanis *meghívandóról* beszél, *akire* vonatkozó jelentését a presbiterium 30 nap alatt az esperesnek beterjeszti.

A következő bekezdésben pedig minden átmenet nélkül arról beszél, hogy a meghívásra *tervebe vettek* közül 4 egyént jogosult próbászónoklatra meghívni.

Itt az átmenetet szabatossá s ezáltal világossá kell tenni. Annál is inkább szükség van erre, mert itt a meghívás nagymérvű tágitásáról van szó. Joga van a presbiteriumnak 4 egyént az esperes útján próbászónoklatra meghívni s a végleges meghívás tekintetében azután határoz. Tehát mintegy szűkebb körű pályázatról van szó.

Nagyon aggasztó, hogy ezáltal a régi választások korteskedéseit nem visszük-e át a meghívásba is. Két megnyugtató szempontot tudok találni. Az egyik az egész eljárás lehető gyors lefolytatása, a másik pedig az, hogy a korteskedő fél a másik versenytárs meghívásának meghiusításával a maga ügyét egyáltalán nem biztosította, mert ebben az esetben a betöltés joga egészen más tényezőre fog átszállani.

A választás útján való betöltést a 20—32. §-ok adják elő.

A lelkészi állás betöltésének ezt a módját én teljesen elejtendőnek tartom. Helyette beállítandó volna az egyházkerületi elnökség kinevezése.

Ezen nézetemet azzal indokolom, hogy a tervezetbeli bizottságnak a választása tulajdonképpen nem egyéb, mint burkolt kinevezés. Az egyházközség képviselőinek úgy sincs meg a többsége, tehát mindig a felettes hatóság akaratára érvényesül. Ebben az esetben pedig sokkal jobb, ha egyenesen az egyházkerületi elnökségre bizzuk a kinevezést. Abban a bizottságban

egyházmegyei tisztviselők vannak többségben. Ha reá bizzuk a választást, az egyházmegyei partikulárizmust honosítanók meg. Azután azok az egyházmegyei tisztviselők nagyon is közelállanak a lelkészi karhoz, illetve annak körülöttük élő részéhez. Rokonszenv, ellenszenv, barátság, rokonság, mind károsan beteljesíthetik az ítéletüket. A püspök és főgondnok már távolabb állanak tőlünk, magasabb, objectivebb nézőpontjuk van az egész lelkész-karral szemben.

Ennek a dolognak a megítélésénél általában egy körülménnyel számolnunk kell. Másra, mint emberre, az állás betöltésének jogát nem bizzhatjuk. S ha emberre bizzuk, számolnunk kell az emberi gyarlósággal. Akárcikire bizzuk a lelkészi állás betöltésének jogát, emberi gyarlóságok egész bizonyosan érvényesülni fognak az illetőknél. Csak arról volna aztán szó, hogy ezek az emberi gyarlóságok ne maximális, hanem minimális mértékben érvényesüljenek. Erre pedig az egyházkerületi elnökség kinevezésénél van legtöbb remény. Gondoljuk meg ugyanis, hogy a püspököt a mi irányításunk alatt levő presbiteriumok választják a szellemileg és erkölcsileg legkiválóbbak közül. S hogy többnyire jól választottak, igazolja a történelem, mely a kálvinista püspökök szellemi és erkölcsi erőiben olyan gazdag sorozatát állítja elénk, amilyen minden más világi pályánál ritkaság. Ugyanezt mondhatjuk a főgondnokokra is.

Véleményem szerint tehát a tervezet cardinális fontosságú §§-ai így alakulnának:

8. §. A megüresedett lelkészi állások meghívás és kinevezés útján tölthetők be.

9. §. (A tervezet 13. §-a volna a harmadik bekezdés átmenetének stílárius javításával. A többi változatlanul.)

A tervezet 18. §-a elmaradna.

A tervezet 20. §-a helyett:

16. §. Kinevezés útján azok a lelkészi állások tölthetők be, ahol a meghívás jogával élni vagy nem tudtak, vagy nem akartak.

17. §. A kinevezést az egyházkerület elnöksége az illetékes egyházmegyei esperes véleményének előzetes meghallgatásával, de attól függetlenül gyakorolja.

18. §. A kinevezésnél figyelembe veendő az eddigi munkálkodás eredménye és a szolgálati idő.

19. §. A kinevezés a meghívás meghiusulása vagy a presbiteriumnak e jogról való lemondása után 15 nap alatt foganatosítandó és ellene felebbezésnek helye nincs.

A többi rendelkezésekről nem szólok idő és hely rövidsége miatt, azok lényegét fentartandónak vélem.

Ez a törvénytervezet szerintem jogfosztást nem idéz elő. A gyülekezet meghívás útján azal tölti be a lelkészi állást, akivel akarja. A szabad korteskedések s szabad visszaélések ki-

küszöbölése pedig nem jogfosztás, hanem az egyházi törvényhozásnak hivatásából folyó kötelessége. Tessék félre tenni a gyülekezeti tagoknak az önző, egyéni szempontokat s akkor meg fogják érteni egymást s be tudják töltetni meghívás útján az állást. Ha pedig ezt nem tudják félre tenni, nem méltóak e nagy jog gyakorlására. Az egyháznak életében nem cél a demokrácia biztosítása, az egyház Krisztus uralmát akarja biztosítani. A baj éppen abból származott, hogy a demokrácia terjedésével nem haladt együtt az evangéliumi szellem mélyülése. Amikor a választást mind korlátlanabbá tettük, ugyanakkor a theologiai liberalizmus és vallási rationalizmus hideg szele kiszáritotta a lelkekből az evangélium forrásait. Csoda-e aztán, hogy így odajutottunk, ahol most vagyunk?!

A legfőbb orvosság tehát mindenféle — így a választási visszaéléseknél is az evangélium. Hozzunk emberileg lehető jó törvényeket, de mindenekfelett nyissuk meg az evangélium forrásait. Hadd zúgjon annak tiszta vize keresztül a sziveken. Ez az egyedül, ami kimos onnan minden szennyet. Ez az, ami minden egyházi, társadalmi kérdés problémájának a kulcsát megadja. Ez az, ami igazán tiszta választásokat fog produkálni a református egyházban.

Külföld

Thüringia államban, a reformáció szülőföldjén, mialatt az elmúlt években szociálista kormánya volt, nagy mozgalom indult meg, csendes kormánytámogatásban is részesülve, az egyházból való kilépések előmozdítására. Jellemző azonban, hogy ez a mozgalom ma már rövid dagály után a teljes apály állapotába jutott, amit az az egyszerű statisztika mutat, hogy még 1919—21-ben a népesség 45%-a szakított egyházával, 1922—25-ben ez a százalékszám egyre szállott alá. Az emberi lelkeknek a Krisztus anyaszentegyháza, amelybe beleszülettek, úgy látszik, attól fogva kezd értékes lenni igazán, amikor már *nagyon könnyen otthagynak*. Ezt meggondolhatnák azok is, akik az úrvacsorától eltiltás és a gyülekezetből kirekesztés visszahozatala ellen azért tiltakoznak oly nagyon, mert — mint mondják — az emberek szívesen fogják venni, ha kiközösítik őket abból a közösségből, amely eddig sem jelentett semmi értéket a számukra és majd „elfognak” a hívek!

A lengyel kormány az ellenreformáció leg-sötétebb korszakaira emlékeztető protestáns zaklatásait azzal tetézte, hogy a krojanteni protestáns templomot, amelyet az ottani protestáns gyülekezet számára 33 évvel ezelőtt épített egy gazdag német birtokos, erőszakkal el-

vette és az ugyanottani római katolikus hitközség birtokába bocsátotta. Följegyzésre méltó, hogy a becsületes krojanteni kovácmester — noha jó lengyel és jó katolikus — megtagadta és alkalmazottainak is megtiltotta a templomajtó felnyitását való segédkezést az erőszakos elvétel alkalmából, úgyhogy a bezárt ajtót végre is önkéntes vállalkozóknak úgy kellett betörni. A lengyel kormány ezen magatartását még a protestáns vallásra és egyházra átvitt régi németgyűlölete is csak némileg magyarázza, menteni pedig egyáltalán nem mentheti.

Irodalom

Révész Imre élete 1826—1881. Születésének századik évfordulóján, egyedül Isten dicsőségére közrebocsátja a debreceni református egyház presbiteriuma. Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomdávalalata.

A szerző a címlapon nincs megnevezve és a késő utódok csak az „Utószó”-ból fogják megtudni, hogy a könyvet Révész Imre írta, az unoka. Ennek a szerző részéről aligha volt egyéb oka, mint annak nyilvánvalóvá tétele, hogy ő ezt a könyvet úgy tekinti, mint a debreceni egyház presbiteriumának a nagy lelkipásztor emléke iránti tiszteletadást és a kegyeletlerovásban az összeség tényét nem kívánta halványítani egyetlen névnek, bár a szerzőének, kiemelésével. De a késő utókor fia, aki a mostani események apróbbjait nem ismerheti, aki tehát valóban csak az Utószóból tudja meg a szerző kilétét, — feltéve, hogy sorjában olvassa a könyvet — nem meglepetés nélkül fogja megtudni, hogy ez az életrajz az unoka munkája. A kiválóan nagy tiszteletnek és szeretetnek szembeötlő jele csak abban a rendkívüli buzgóságban van, amellyel a szerző a Révész Imre életének és munkájának megismeréséhez és megértéséhez alkalmas minden kis adatot áttanulmányozott, de unokái elfogultságnak, a vérszerinti előd iránti áradozó hódolatnak, az adott kép kedvezőbbé tételére törekvésnek nyomát sem találjuk. Sőt egyik-másik helyen minket, akik az első Révész Imre iránti lelkesedést szívtuk magunkba a szülői házban s öregbítettük tanulmányainkkal, szinte bánt az a hűvösség, mellyel néhol a szerző Révész I. tetteinek jelentősége mellett elhalad. Az objektívítésre való törekvés, amelyben a szerző valóban példaadó magaslaton áll, ennyiben túlvitt a kellő határokon. — A könyv tíz fejezetből áll. Az első három a származás, gyermekkor és fejlődés adatait tárja elénk, sok, eddig nem ismert részlettel. A negyedik a debreceni lelkészkedés első néhány évének történetét adja, a családalapítással s a pátens elleni küzdelemmel. A Daliás Idők ez esztendeiről vált leginkább ismeretessé Révész Imre a magyar közvélemény

előtt. Nemcsak népszerűségben, de a hatás maradandó voltában is ekkor állott a zenithen. Az unokának talán nincs elég érzéke ennek a meglátásához. Őt a tudós és a theológus Révész Imre jobban érdekli, mint az alkotmányt védő. Látja, tudja, hogy itt valami nagy dolog történt, de a tett nagyságának értékeléséhez nincs elég jó szemmértéke. S mert bizonyára maga is érezte, hogy az ítélete e részben nem elég biztos: tárgyilagos akarván lenni, inkább kevesebbet mondott. Aki csak ebből a könyvből fogja megismerni Révész Imrének a pápens elleni küzdelemben szerzett pártlanul nagy érdemeit, amelyek különben hiányosság nélkül, tisztán, világosan, de nagyon is hüvös objektivitással vannak előadva: sohasem fog egészen tisztában lenni azzal, hogy Révész mekkora hódolattal vették körül — s éppen ezért — Magyarországon olyanok is, akik egyébként sem a kálvinista prédikátorokért nem nagyon lelkesednek, sem a tudománnyal nem sokat törődnek. Az ötödik rész a hatvanas évek történetét adja, a képviselőséggel, majd az egyházkerületben és kollégiumban viselt különféle megbízásokkal, míg a hatodik fejezet már az alkotmány helyreállításának idejét tárja elénk Révész Imre hatalmas küzdelmeivel a maga egyházi elveiért. Ez a „Harcok három fronton” című fejezet a talán legnagyobb gonddal kidolgozott rész a minedenestől nagyon szép és értékes könyvben. A hetedik fejezet az élet végéről szól, míg a három utolsó fejezet jellemzést ad a tudósról, a prédikátorról és a belső emberről. Ezek mind kiválóan becses részek. S különösen azért hatnak erősen, mert a szigorú tárgyilagosság mérlegeléséből itt kicsendül a mélyes szeretet hangja. Nem a nagyapával hívalkodó unoka szeretetének, hanem a tudós kutatóban a jeles hőse iránt szükségképpen kialakuló szeretetnek a hangja, mely az értékelésnél keményen kimondott ítéletet szelíd zöngével hozza a fülekbe. Lehet, hogy tévedünk, de nekünk az olyan történetíró a rokonszenves, aki a hőst híven lefesti ugyan, de nem rugdossa meg azért, mert talán egy szemölcs van az orrán, hanem a fogyatkozásoknak az okát, tehát a mentségét is megmutatja. Révész Imre a 9-ik fejezetben sok olyat elmond a nagyatyjáról, ami azoknak, akik Révész Imrét, mint tüneményesen nagy prédikátort hallották magasztalni, talán kiábrándító lesz: de azt is megérteti velünk, hogy miért volt lehetetlen Révész Imrének mássá, igazán nagyobbá válni, mint amilyenné az akkori állapotok közt lehetett. Hogy a könyv előadása elejétől végig lebilincselő, azt felesleges mondani. Kiállításá méltó a nagyértékű tartalomhoz. Ára — úgy tudjuk — 100,000 korona, azaz 8 pengő. Ennek a könyvnek minden magyar református lelkipásztor és minden előkelőbb olvasottságú magyar református presbiter asztalán ott kell lenni. (nb.)

Az egyházkerületi közgyűlés

második napján délelőtt a kollégiumi ügyek voltak napirenden. Az anyagi kérdéseknek egész tömege került elintézés alá, a javaslatoknak legnagyobb része hozzászólás nélkül, kisebb része a nyert felvilágosítások után szintén változatlanul ment át. Egyedül a költségvetés előterjesztésénél volt két közgyűlési tagnak komoly és kétségkívül alapos észrevétele: hogy t. i. a költségvetésnek a tárgyalás előtt két nappal kézbesítése felesleges fényűzés és a kinyomatásnak csak akkor van értelme, ha a kinyomatott költségvetés olyan időben kerül a közgyűlési tagok kezébe, amikor még tanulmányozására van idejük. A közgyűlés ilyen értelmű meghagyást adott a gazdasági tanácsnak. Nem kevés aggodalomra adhat okot a haszonbérlnél kinnlevő hátralékok nagysága. A dadai két haszonbérlo is nagyon el van maradva. A mostani nehéz viszonyok mellett tulságos sürgelésük nem volna emberséges, a közgyűlés tehát teljesítette halasztás iránti kérelmüket. — Az egyházkerületi tanügyi bizottság előterjesztései közt különös érdekű volt a Péter András-alapítványi gimnázium megnyitása, amelyhez a közgyűlés hozzájárult. — Délután az idő legnagyobb részét az egyházkerületi pénzügyi bizottság jelentésének tárgyalása foglalta le. Az új előadó első szereplése alkalmával a lehető legjobbat produkálta: minden kérdésben teljes tájékozottságot mutatott, mintha csak évek óta foglalkoznék az egyházkerület pénzügyeivel. Maga az előterjesztett költségvetés azonban — sajnos — nem olyan jó, mint az előadó, sőt nagyon is szomorú képet mutat. Az adminisztrációs költségek nagysága, amiről a kollégiumi ügyek előadója panaszkodott, itt mutatkozik kíméletlenül. A kollégiummal közös tisztviselők ellátásához való hozzájárulás s az egyházkerület saját tisztviselői javadalmának emelkedése nagyon megzilálták az egyházkerület anyagi viszonyait, mivel itt a bevétel elsősorban az államsegély volt, ami meg viszont egyáltalán nem abban az arányban változott. Nagy gondot és nagy terhet fog jelenteni az egyházkerület alkotó elemeinek ez a helyzet. Más kiút aligha van, mint ami javasoltatott: az egyházkerületi adó. Ez, illetőleg ennek mértéke ellen hangzott el néhány felszólalás, de terv, vagy javaslat annak feleslegessé tételére: nem. Mi egy tényre mindenestre rá tudunk mutatni: A kollégiummal közös gazdasági (pénztári) hivatalban véghez vitt létszám apasztás végrehajtása nélkül mintegy 40 millióval még több volna az egyházkerületi pénztár terhe. Tessék ezen az úton haladni, nem törődve azzal, hogy a köz érdekében végzett munkáért a sértett egyéni érdekek piszkolódással fizet. De a kiadásokat a régi szinten fenntartani s új bevételi forrásokról még

sem gondoskodni: ez minden gazdálkodásnak lehetetlenné tételét jelenti. A Baltazar amerikai alapítvány költségvetését is megállapította a közgyűlés. Eszerint segélyekre 7483 pengő — mintegy 93 millió korona — van előirányozva, a tőkéhez csatolásra pedig 3501 pengő, azaz mintegy 44 millió korona. — A tárgysorozatot letárgyalása után Török Imre esperes mondott köszönetet az elnökségnek a buzgó vezetésért.

Különfélék

A **Templomgyesület** irodalmi délutánokat rendező szakosztálya e hó 9-én d. u. fél 6 órakor rendezte a kollégium disztermében tizedik, szezonzáró irodalmi ünnepségét. A nagyszámú és előkelő közönség zsúfolásig megtöltötte a disztermet. A műsort a Kántus énekszáma nyitotta meg Szigethy Gyula: „Strassburgi harangok” c. darabbal. Dr. Baltazar Dezső püspök „A nő kérdés és Amerika” címen tartott nagy gonddal és széles látókörrrel megírt előadást. Előadásában természeti, családi, gazdasági szempontokból beható bírálat alá vette a nő kérdést s logikailag és Isten törvénye szerint mutatta ki a két nem egymásra utaltságát. Illusztrációkban bemutatva a lelki rendezettség hiányát az Ószövetségben, ahol a családi élet alapja a még nem a lelki közösség, mert a nő csupán adás-vétel tárgya. Élénk és megragadó képből tárta föl a mai Amerikában az anyagelviség szellemében felnőtt amerikai nő gondolkozásmódját, felfogását és életét. A nagy értékű előadást a hallgatóság szünni nem akaró tetszésnyilvánítással fogadta. Sok tapsot és elismerést váltott ki Müller mély átérzéssel előadott szavai, Nagygyörgy Erzsike precíz zongorajátéka, Kovássy Irén Sándor szép kidolgozású solo-éneke, Thuróczy L. zongora kísérete, Magyary M. művészi készséggel előadott hegedűszáma. Baja Mihály lelkész tartott beszámoló a szakosztály ezidei működéséről, annak eredményéről és mondott köszönetet úgy a résztvevő szereplőknek, mint különösen a szakosztály két agilis vezető úrhölgyének. A minden tekintetben magas színvonalú műsort a Kántus éneke zárta be.

Leánykálvineumi ünnepély Vásárosnaményban. Vásárosnamény közönsége rövid egy év alatt immár másodízben mutatta meg áldozatkészségét a Leánykálvineum iránt. Az ünnepély május 2-án volt a csonka-beregi lelkésztestület rendezésében, amelyen vidéki lelkészek és tanítók is szép számmal voltak jelen. Az ünnepély két részből állott. Délelőtt 11 órakor a templomi istentiszteleten Török Imre hevesnagykunsági esperes, kisújszállási lelkész hirdette az ígét Máté 7. alapján. A templomot zsúfolásig meg-

töltő hallgatóság (róm. kath.-ok is!) mindvégig áhitattal hallgatta a szép kidolgozású, mély átérzésű beszédet. A debreceni kollégiumi kis Kántus, mely 22 taggal volt képviselve, énekelte a „Magnus est dominus” c. karéneket és a Gályarabok énekét. Az adakozás a Leánykálvineum javára történt. A műsor második része hangverseny volt, mely este 6 órakor kezdődött. Kavács Károly gulácsi lelkész mondott megnyitó beszédet; dr. Erdős Károly debreceni lelkész-képző intézeti igazgató pedig gondolatokban gazdag alkalmi ünnepi beszédet tartott. A Kántus több énekszámmal szerepelt s minden egyes szám után osztatlan tetszést váltott ki a hallgatóság köréből. Különös szép sikere volt a Szigethy Gyula által zenésített „Strassburgi harangok”-nak. Sok tapsot és elismerést kapott Nagygyörgy Sándor 2. é. th. komoly szavaiért és művészi készséggel előadott Solo-énekéért, Solymosi József 3. é. th. pedig vígszavaiért. Az ünnepély mindkét része úgy az erkölcsi oldalt, mint az anyagit tekintve, szép eredménnyel járt. A vásárosnaményi Leánykálvineumi ünnepély újabb bizonyágtétele annak, hogy a szívek tudnak még áldozatot hozni, ha bennük a szeretet isteni törvénye él. Legyen Istennek kiapadhatatlan áldása és kegyelme mindazokon, akik csak egy-egy téglát is adtak a szent célra s akik testvérkezekkel igyekeztek letörölni az árvák szeméiről egy-egy könnyecsept. Isten áldása kísérje a gyülekezet buzgó lelképásztorát, Varga Ferencet, aki fáradságot és időt nem kímélve rendezte Vásárosnaményban másodszor a Szent célt szolgáló ünnepélyt. (S.)

A sátorajújhelyi belmisszió iskola, amelynek megnyitására lapunkban igaz örömmel emlékeztünk meg, az ottani Református Egyházi Értesítő 4-ik száma szerint első időszakát teljes sikerrel befejezte, a kitűzött gazdag órarend pontos betartásával és a hallgatóság (a sátorajújhelyi gyülekezet színe-java) példátlanul buzgó érdeklődésével. A nagyszerű kezdeményezés hasonló sikerű folytatására szívből kívánjuk az áldást.

Egyetemes református lelkészértekezlet Szlovenszókóban. A szlovenszókói és ruszinszókói református lelkészeket egyetemes lelkészértekezletre hívta meg Pálóczi Czinke István püspök. A lelkészértekezlet május 26-án, Kassán lesz s a református templomban reggel 9 órakor tartandó istentisztelettel veszi kezdetét. Az egyetemes értekezlet több fontos, az egyház belső és külső életét érdeklő ügyet tárgyal s amennyiben a gyűlés kitűzött napján nem vehetnek az anyaggal, az értekezletet másnap folytatják.

Hajdúböszörményben május 26-án egyházmegyei értekezlet lesz, amelyen több nagyfon-

WACHA tisztít, mos, fest férfi és női felső ruhát, inget, gallért, kézelőt Debrecen, Simonffy-u. 55.

tosságú kérdés, így a belmisszió, egyházfegyelem, iratterjesztés, lelkesválasztási törvény, szekták stb. kerül megvitatásra. Az egyház-megyei gyűlés külön pontban foglalkozik a Leánykálvineum javára a lelkeszi adó egységesítéséről, Bartha László. esperes előterjesztésével.

Múlt számban kértem barátaimat, hogy Révész és Fördös agendákat küldjenek nekem cserébe. Most azt kérem, hogy ne küldjenek többet, mert egy kis kézikönyvtárra való gyűlt össze. Hálásan köszönöm a küldőknek fáradozásukat és kedvességüket. A könyveket visszajuttattam. Ravasz László.

Gyönyörű hangú iskolai harmónium eladó. Debrecen, Széchenyi-u. 12.

Szerkesztői üzenetek.

P. I. BS. A tudósítást május 7-én vettük kézhez. Mivel pedig tudtuk, hogy április 13-án volt a közgyűlés, megkértük az ottani mukatársunkat tudósításküldésre. Ez már május elején itt is volt s mire az Ön szíves sorai megérkeztek, ki is volt szedve. Ezért, nem pedig valamely más okból történt így. Nem szeretnénk s nem is volna igazságos, ha ebből más következtetést vonna. Máskorra kérjük tudósítását, de — szíves engedelmével — egy kicsit hamarabb. —

K. P. Nv. Nagyon természetes, hogy nem foglalkozunk a dologgal tovább. Lapunk május 1-i számában megmondtuk, amit mondani kellett. Különbösen is olyan szerzővel szemben, aki azt mondja, hogy a cikk „részben neki köszöni létét” s akinél az anyagi haszonnal gyanúsítás azzá zsugorodik, hogy a konvenció tagok is kapnak napidíjat, — nincs mit vitatkozni. Abban is igazsága van, hogy perelni nem való. Május elseji számunkban megjelent cikkemben meg is írtam, hogy ezt tenni nem is szándékom. S azt Önnek bizonyára nem kell magyaráznom, hogy — különösen a mi körünkben, ahol illő egy kicsit finomabb mértékkel mérni — nemcsak büntetőjogi, hanem erkölcsi felelősség is terhel mindenkit a cikkéért. Még akkor is, ha akad valaki, aki azon a címen, hogy a cikk írásában „része volt” — vállalja érte a felelősséget.

Hirdetés.

Tájékoztató a debreceni református leánynevelő-intézet internátusáról. A leányközépiskolával, tanítónőképző-intézettel és polgári leányiskolával kapcsolatos internátusba oly növendékeket veszünk fel, akik házi iskoláinkba járnak. A felvételt kérő folyamodványhoz orvosi bizonyítvány is melléklendő a növendék kifogástalan egészségi állapotáról és arról, hogy internátusi életre alkalmas. Felvételre azon iskola igazgatóságánál kell jelentkezni, hol a növendék tanulmányait folytatni óhajtja. Az internátus 100 növendék felvételére van berendezve. Háló- és nappali termek tágasak, egészségesek. Az internátus minden helyiségében központi fűtés van. A felügyelettel az igazgatónőn kívül 6 bennlakó tanárnő, 2 nevelőnő és a betegápolónő teljesíti. A tanárnők szobája a hálótermek mellett van és így a növendékek mindig felügyelet alatt állanak. Az érintkezés közvetlen és családias. (Német és francia társalgás.) A debreceni református egyház presbiteriuma az 1926—27. évre szóló internátusi díjat a következőképpen állapította meg: az első csoportba tartozó növendékek az egész évi ellátás- és nevelőgondozásért fizetnek 10.200.000 koronát; a második csoportba tartozó növendékek fizetnek

8.200.000 koronát; a harmadik csoportba tartozó növendékek 6.200.000 koronát. Ebben az összegben mindenféle mellékjárandóság benne van, így az orvosdíj is. Csupán a felszerelések használatáért tartozik minden növendék még évi 200.000 koronát fizetni. A presbiterium ez iskolai évre is fenntartja magának a jogot, hogy abban a nem remélt esetben, ha a jelenlegi díjak mellett az internátus gazdálkodásában hiány mutatkoznék, illetve évközben kitűnnék, hogy e díjak az internátus fenntartására nem elegendők, a díjakat évközben emelhesse. Akik a 2-ik vagy 3-ik csoport fizetési kedvezményét óhajtják elnyerni, tartoznak erre vonatkozó kérvényüket vagyontalanságukat igazoló hatósági igazolvánnyal felszerelni. A feltételt és kedvezményt kérő folyamodványok felett az igazgatótanács határoz. Tájékoztatásul közöljük, hogy 50 teljes fizetéses, 25 második csoportba tartozó kedvezményes és 25 harmadik csoportba tartozó kedvezményes internátusi hely van szervezve s a kedvezmények a három iskola növendékei közt egyenlő arányban osztatnak meg. A díjfizetés a következő részletekben történik: a jelentkezéskor minden növendék tartozik fizetni 500.000 koronát. A szeptemberi beíratáskor az 500.000 koronát ki kell egészíteni az évi díj felére. A

fennmaradó második felerész 1927 február 1-én egy összegben esedékes. Az évi internátusi díj semmi jogcímen nem kérhető vissza és azon esetben is befizetendő, ha a növendék évközben az internátus használatát abbahagyja. Erről a szüle vagy gyám kötelező nyilatkozatot tartozik aláírni. (Az 500.000 korona visszalépés esetén sem adatik vissza.) Az igazgatótanács a díj megállapításánál különös tekintettel volt az erőteljes táplálkozásra. Mindennapra egyszer vagy kétszer hűsétel: reggeli- és uzonnára tej vagy kávé-vételettel számításba zsemlyével vagy kaláccsal. Az étlap változatos és az ételek ízletesek. Külön számlára tartoznak a később megállapítandó iskolai tandíj, a zongora és más privát tanulmányoknak Debrecenben kialakult díja, tánc tanulás díja, ragályos betegség esetén a betegápolás, orvosszerek, fogműtétek, könyvek, írószer és kézimunkaanyagok stb. A ragályos betegek a Tisza István egyetem klinikáin helyeztetnek el, hol gondos és lelkiismeretes ápolásban részesülnek. A külön számlára tartozó kiadások fedezetére a szülők bizonyos összeget adnak át az igazgatónőnek. Ki arról a felügyelő tanárnőnk útján elszámol. Felszerelés. Minden növendék hoz közhasználatra 1 fehér és 1 kávészabroszt 4—4 asztalkendővel. (Az asztalnemű év végén visszaadatik.) — Hozni kell kést, villát, kávé- és levesevőkanalat a növendék intézeti számával ellátva. Minden újonnan belépő növendék az intézetben kap ágyterítőt, melynek ára kb. 300.000 K. Az ágyterítő a növendék tulajdona. Mindenki hoz matracot, 180 cm. hosszú, 80 cm. széles (ára a Kardos-cégnél 575.000-tól felfelé, afrikkal tömve), vánkost, paplant, pokrócot és 3 rend huzatot, hogy a mosás miatt fennakadás ne legyen és az ágyak mindig tiszták és rendesek legyenek. Ez áll a ruha- és fehérszeműre is. — Hozni kell legalább 6 inget, 6 bugyogót, 6 hálókabátot, alsószoznívát téli, nyári, pár harisnyát, 6 drb. törülközőt, 3 drb. mosdótörülőt, kellő számú színes kötényt, mely a ruhát is védi (díszes, fehér nem kívánatos), téli, nyári cipőt, reggeli papucsot, nagykendőt, fejkendő, keztyűt, sűrű- és bontófésűt, szappant, haj-, fog-, ruha-, körömkefét, varróeszközt, cipőtisztító eszközt záros dobozban: 1 jó lakatot kulccsal. Ékszer nem szabad hozni. Hozni kell kellő számú felsőruhát nyárit és télit. Egy sötétkék ünneplő szövetruhát kérünk. A megszabott tornaruha (berakott sötétkék szoknya, fehér matrözbluz, sötétkék gallérral) mindenkire kötelező. Ez egyúttal az egyenruha is. Téli, tavaszi kabát sötétkék színben. Téli és nyári egyenkalap kötelező és az internátusi igazgató-

Kun József késműves és műköszörős, Debrecen, Széchenyi utca 1. sz.

ság által megnevezett cégnél vásárlandó be. A felvételker minden növendék számot kap, melyet minden ruhadarabba (ágyneműbe is) bevarrni köteles. Az útikosár a növendék nevével és számával ellátandó. A mosás otthon is történhetik. Akik az internátusban mosatnak, tartoznak a beíráskor 6 kiló elsőrendű mosószappant beszolgáltatni. A fertőzőbetegségek behurcolása elleni védekezés szempontjából minden beíróvetel alkalmával orvosi bizonyítvánnyal igazolandó, hogy a növendék családjában az utolsó hónapban ragályos betegség nem volt. Pénzt a növendékek nem tarthatnak maguknál, ezért felkérjük a t. Szülőket, hogy mindennemű pénzüsszeget az igazgatónőnek adjanak át. — Élelmiszerek küldése csak nagy ünnepek — név- és születésnap — alkalmával van megengedve, máskor szétosztják a növedékek közt. Az internátusi szabályokhoz való ragaszkodást szigorúan megköveteljük. Az internátus igazgatónője minden levélbeli megkeresésre készséggel válaszol és mindenben tájékoztat. (Levélbélyeget kérünk.) Személyes megbeszélések céljából július és augusztus hónapokban, hivatalos helyiségben, szombat délelőtt 10—12-ig áll a tisztelt Szülők rendelkezésére. Levélcíme júl. és aug. ban: Konez Aurélné, Boeszkay-kert, Debrecen mellett. Ugy a közönség, mint az internátus érdekében kíváncsi, hogy a felvétel mielőbb megtörténjék. Ezért a felvételt kérő folyamodványok június 10-ig okvetlen beadandók a jelenleg itt nevelkedő növendékek részéről is, mert elkésve érkezett folyamodványok nem vehetők tekintetbe. Debrecen, 1926 május 12-én. Kiváló tisztelettel Konez Aurélné, a leányközéppiskola és internátus igazgatója. Szele György az ig. tanács elnöke.

Hivatalos értesítés.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

974—1926. sz. **Körlevél.**

Magytiszteletű Esperes ur!

Az egyházkerületi közgyűlés 1923. évi 550. számú határozatának 14. pontjában foglalt rendelkezés szerint az egyházközségekre kivetett közigazgatási búzaadó felerészben a búzának május 1-én jegyzett legmagasabb tőzsdei ára szerint június 1-ig fizetendő be az egyházkerület pénztárába.

Hogy az egyházmegyék a búzaadó tartozás kirovása s beszolgáltatása körül e tekintetben tájékoztatást nyerjenek, közlöm, hogy az egyházkerületi számvevő előterjesztése szerint a rendes szokvány

minőségű (78 kg-os tiszavidéki) búzának legmagasabb tőzsdei ára folyó évi május hó 1-én 412,500 korona volt.

Felkérem azért magytiszteletű Esperes urat, miszerint intézkedni méltóztassék a tekintetben, hogy eme esedékessé vált tartozások az egyházmegyei közpénztárak részéről június 1-ig a kerület pénztárba egy összegben beküldessenek.

Atyafiságos szeretettel

Debrecen, 1926 május hó 3-án

Baltazár Dezső
püspök.

981—1926. sz. **Körlevél.**

Magytiszteletű Esperes ur!

Uray Sándor debreceni lelkész szerkesztésében, Debrecen sz. kir. város és a tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalat kiadásában „Méliusz Kis Könyvtára“ (vasárnapi olvasmányok gyűjteménye) címen eddig tiz füzet (I. sorozat) jelent meg. A füzetek népies irányúak s hogy az ifjúság számára is mind feltétlenül építő hatásuak, erre nézve a szerkesztő neve s ez irányú eddigi kiváló munkássága teljes biztosítékot nyújt. Ép ezért a szóban levő füzeteket úgy vizsgai, — mint konfirmációi jutalomkönyvekül a Magytiszteletű Esperes ur s általa a bölcs vezetése alatt álló egyházak szíves figyelmébe a legmelegebben ajánlom.

Atyafiságos szeretettel

Debrecen, 1926 május 10.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a lap-
tulajdonos: **DR. KUN BÉLA.**

Pályázati hirdetés.

A debreceni református tanítóképző-intézet igazgatótanácsa pályázatot hirdet rajz és kézimunka tanszékre. A törvényszerű illetményekkel javadalmazott állásra pályázhatnak 1. tanítóképző-intézeti, 2. középiskolai képesítésű református tanárok. A pályázók életkorukat, tanári képesítésüket, eddigi

NEM REKLÁM, HANEM VALÓSÁG

TELEFON:

13-35.

4-52

hogy dús választékban gyönyörű szabású
férfi- és fiú ruhák első árban a

TELEFON:

13-35.

MAGYAR RUHAIPAR

DEBRECEN LEGNAGYOBB FÉRFI ÉS FIÚ RUHAÁRÚHÁZÁBAN

PIAC-UTCA II. SZ. (közvetlen a Bika-szálló alatt) szerezhetők be.

szolgálatokat, családi és egészségi állapotukat igazoló okmányokkal felszerelt, az intézet igazgató-tanácsához intézett kérvényüket az intézet igazgató-ságához 1926 junius 15-ig nyujtsák be. Az állás 1926 szeptember 1-én foglalandó el.

Kelt Debrecenben, 1926 április 15-én.

A református tanítóképző-intézet igazgatósága.

FONCIÈRE ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ INTÉZET

DEBRECENIVEZÉRÜGYNÖKSÉGE

úgyis mint a TISZÁNTULI REF. EGYHÁZKERÜLET HIVATALOSAN SZERZŐDÖTT biztosító intézete.

ELFOGAD :

tűz-, jég-, baleset-, szavatossági-, betöréses-lopás-, szállítmány- és élet-biztosításokat a legelőnyösebb feltételek mellett.

><

4-52

Lelkeseknek, tanároknak, tanítóknak, presbitereknek és egyháztagoknak a főtiszteletű és méltóságos egyházkerületi Elnökséggel történt megállapodás alapján külön kedvezmények.

Debrecen, Piac-u. 61. sz., II. emelet.

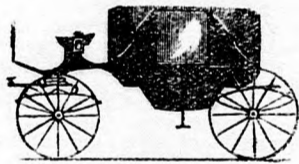
Riesz Henrik

kocsigyár

Debrecen,

Hatvan-u.

Kocsik minden alakban.

Debreczeni István

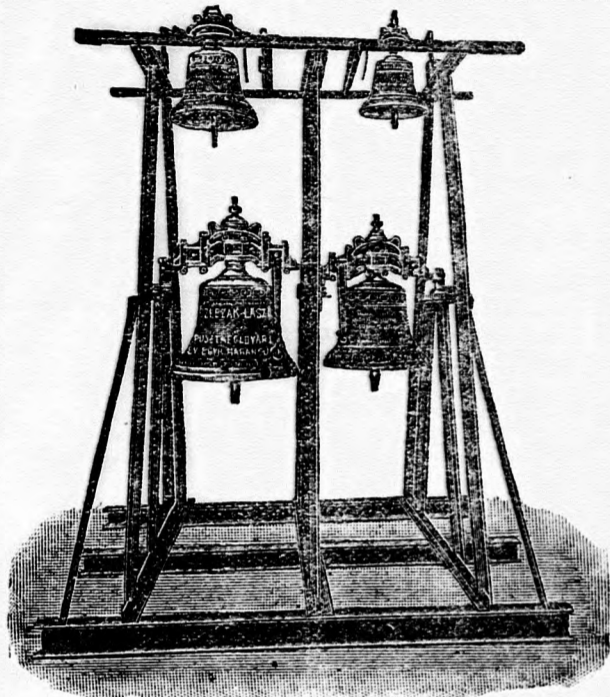
órás-mester Debrecen, Péterfia-u. 8.

Speciális órák javítása
Mindennemű órákraktára

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang-ércöntőde, harangfelszerelés és haranglábgyár
BUDAPEST, VI, FRANGEPÁN-UTCA 77. SZ.

(Saját házában). A nyugati pályaudvartól induló BUR vasúti „ÓRHAZ” megállóhely A) B) C) D) kocsikkal. Telefon: Lipót 913-53.

Az 1900. évi párizsi világ-, 1921. és 1923. évi vas- és gépipari kiállításon aranyéremmel kitüntetve. Számos egyházi elismerőlevelével és az 1925. Orsz. Kézművesipari Társulat versenyn a m. kir. korm. díszoklevelével kitüntetve.

FITTLERSÁNDOR

orgona és harmónium gyára
Pesterzsébet, Határ-ut 20.

Készít :

Új Orgonákat,
Orgonasípokát,

iskolai és templomi
Harmóniumokat.

Javítások gyorsan, szak-
szerűen mérsékelt árakért
Arjegy-zék ésköltségvetés díjtalan

ALAPÍTTATOTT 1910-BEN

„DANKÓ” Temetkezési Vállalat

(Tulajdonos: EKLI JÓZSEF.)

DEBRECEN,

KOSSUTH-U. 6. SZÁM.

Telefon: éjjel 66. sz.

Telefon: nappal 322.

M. kir. Tisza István tudományegyetemi klinikák, Állami gyermekmenhely, Honvédkórház, Református árpoda, Debrecen szabad királyi város szállítója.

TELEP ÉS KOPORSÓGYÁR: DOMB-UTCA 16. SZ.,

hol éjjel is a gyászoló közönség rendelkezésére állunk.

Olcsó árak. ♦ Szolid kiszolgálás. ♦ Előnyös fizetési feltételek. ♦ Temetéseket vidéken is vállalunk.

MOST MEGJELENT

könyvujdonságok:

■ Andrassy Kálmán: Bibliamagyarozatai	K	50,000.—
■ Bartók György: Kant	"	55,000.—
■ Csürös István: Példának okaért	"	35,000.—
■ Harsányi Gébor: Töredékek egy magyar ref. lelkész hányatott életéből	"	35,000.—
■ D. D. Hastie V.: A ref. gondolkodás alap- elve	"	45,000.—
■ Hastings: A mintakép (gyermek predi- kációk)	"	50,000.—
■ Lévy Z.: Egyházi beszédek V.	"	62,500.—
■ Makray Sándor: Ird meg, amiket láttál	"	25,000.—
— Öntudatos kalvinizmus	"	25,000.—
■ Ravasz László: Az ember életútjának felen	"	112,500.—
■ Református dogmatika (W. Heyns)	"	175,000.—
■ Révész Imre: Kálvin élete 45,000 helyett	"	30,000.—
— Révész Imre élete	"	100,000.—
■ S. Szabó József: A debreceni református kollégium tanárai és kiválóbb növ- vendékei	"	40,000.—
■ Vásárhelyi J.: Bizonyágtétel	"	125,000.—

UJDONSÁG! ♦♦♦♦♦ MOST JELENT MEG!

Méliusz Kis Könyvtára

vasárnapi olvasmányok gyűjteménye.

Szerkeszti: Uray Sándor, debreceni református lelkész.

1. szám. Uray S.: Tudod-e mit olvasol?	K	5,000.—
2. " — Nők az egyházban	"	6,000.—
3. " — A keresztyén jellemről	"	6,000.—
4. " Zih Sándor: A láthatatlan Is- ten—Idegenben (két kis el- beszélés)	"	5,000.—
5. " Amikor Nagy Péter uram nem ment el a gazdakörbe	"	4,000.—
6. " Uray S.: Gonosz Pista börtöt tart	"	4,000.—
7. " — Nagy Jóska tenyerest kapott	"	4,000.—
8. " Fekete János: Életiskola	"	4,000.—
9. " Salymosi József: Két világ	"	5,000.—
10. " Makay Lajos: A pokol udvari szállítója	"	5,000.—

A 10 füzet együtt K 45,000.—

A LEGSZEBB KONFIRMÁCIÓI AJÁNDÉK

Dr. ERDŐS KÁROLY:

Az én vallásom című kis könyvecske. Ára papirkötésben	K	7,000.—
vászonkötésben	"	7,500.—
Fohászok, kivonat Az én vallásom című könyvecskeből	"	1,500.—

Konfirmációi emléklap, kicsi K 500.—, nagy	"	1,000.—
Konfirmációi anyakönyv, 1 iv	"	2,100.—

A fenti művek kaphatók és megrendelhetők a

„MÉLIUSZ”

könyvkereskedésben,

Debrecen, Ferenc József-út 26.

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata.

KARDOS LÁSZLÓ

DEBRECEN, KOSSUTH-U. 9

**VÁSZON—FEHÉRNEMŰ
és KELENGYE szaküzlet.**

ALAPÍTÁSI ÉV 1831.

1—4

KIVALÓ ANYAGOK! — HATÁROZOTT ÁRAK

IFJ. SZÁNTÓ JÓZSEF

papi-, úri- és egyenruhakészítő szabó cég

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY, FŐTÉR (SÁJÁT HÁZ)

Számos elismerőlevél művészi, jó munkáért.
Éremkitüntetések különböző kiállításokról.

Legcélsebb ajándék lelkész urak részére a palást.

Cégem eddig 5000 palástot szállított s munkáért a legnagyobb haszon és jutalom az elismerőlevelek voltak. Kérem a négyesületek hasonló ajándékrendeléseit.

Tisztelettel IFJ. SZÁNTÓ JÓZSEF, az „ORLE” szabója.

T. SZÁNTÓ JÓZSEF úrnak

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Ref. egyházközségünk előjárósága fiatal s.-lelkészünket, ki ideiglenes kiküldetésének ideje alatt a hívek szeretetét nagy mértékben megnyerte, közelebbi eltávozásakor emlékül egy papi palásttal akarja megajándékozni. Az egyházi lapokból értesültünk, hogy uraságod ref. papi díszruhák és palástok szolid kiállításával a lelkészek tetszését és megalégedését vívta ki. Ezért felkérem, sziveskedjék engemet lehetőleg postafordultával értesíteni, körül-belül 100 korona elegendő volna-e egy szebb palástért. Még csak arra kérem, sziveskedjék figyelembe venni, hogy a palásttal egy jeles képzettségű, nemes ambícióju, általánosan kedvelt kezdő fiatal pap érdemeit óhajtjuk jutalmazni. Vagyis inkább ezzel is arra serkenteni, hogy magát tovább képezze, fejlessze. Éppen azért óhajtánók, hogy az ilyen ajándék tárgynak alkalmas legyen úgy minőség, mint kiállítás tekintetében.

Besztercén (Erdély) 1909 szept. 15-én.

Szives üdvözléssel: Ráduly János, presbiter.

T. SZÁNTÓ JÓZSEF úrnak

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Készséggel sietek kijelenteni, hogy az Ön által szállított palásttal ifjú lelkészünknek nagy örömet szereztem.

Fogadja szép munkájáért az előjáróság teljes elismerését.

Tisztelettel. Ráduly János, presbiter.

T. SZÁNTÓ JÓZSEF szabó mester úrnak

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Alulírott, Szántó József úrral egy papi reverendát készítettem és azzal meg vagyok elégedve.

Debrecen, 1909 ápr. 24.

Hazafias tisztelettel: Eröss Lajos, ref. püspök

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése

Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

✱

A háztartás, mezőgazdaság és ipar körébe vágó

összes vasárú

állandó nagy raktára.

Telefon 6.